

بررسی نگرش اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم نسبت به متغیرهای مرتبط با رضایت تحصیلی دانشجویان

علی دهقانی^۱، لیلا مهبودی^۲، زهرا زارعی^۲، فروغ فرخ آبادی^۲، آرمیتا بن راضی غایش^۲، رسول بهارلو^۳

نویسنده مسئول: جهرم، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، دانشکده‌ی پزشکی baharlou@yahoo.com

دریافت: ۹۲/۵/۱۴ پذیرش: ۹۲/۱۰/۱

چکیده

زمینه و هدف: توجه به کیفیت آموزشی هدف اول مدیران، اساتید و سیاستگذاران در امر سیاستگذاری سلامت جامعه است. از این رو دانشگاه‌ها به دنبال تامین نیازها و انتظارات دانشجویان هستند و با توجه به اینکه یکی از ارکان اصلی دانشگاه‌ها دانشجویان می‌باشند، لذا این مطالعه با هدف تعیین نگرش اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم نسبت به متغیرهای مرتبط با رضایت تحصیلی دانشجویان در سال ۱۳۹۱ انجام گرفت. **روش بررسی:** این مطالعه توصیفی- مقطعی با مشارکت ۴۸ نفر از اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم انجام گردید. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌ی محقق ساخته ۴۴ سوالی بود که عوامل رضایتمندی تحصیلی را در شش بعد فردی، آموزشی، اخلاقی، مدیریتی، امکانات رفاهی و شغلی از دیدگاه اساتید بررسی می‌نمود.

یافته‌ها: مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی از دیدگاه اساتید به ترتیب شامل استفاده از کادر آموزشی مجرب جهت آرایه‌ی دروس، علاقمندی به رشته‌ی تحصیلی و القای اعتماد به نفس به دانشجویان توسط اساتید و مسوولین می‌باشد. نتایج مطالعه نیز نشان داد که بین بعد آموزشی و پژوهشی و متغیرهای رشته و پایه‌ی تحصیلی ارتباط معنی‌داری وجود دارد ($p < 0/05$) و در سایر موارد ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد ($p > 0/05$). **نتیجه‌گیری:** بر اساس نتایج مطالعه، بعد اخلاقی و روانشناختی مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان شناخته شدند. لذا توجه بیشتر به حیطه‌ی اخلاقی و روانشناختی در دانشگاه‌ها از جانب برنامه ریزان آموزشی و مدیران پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: رضایتمندی تحصیلی، دانشجویان، نگرش

مقدمه

ارتقای مراکز آموزشی موثر است (۱) با توجه به این که یکی از ارکان اصلی دانشگاه‌ها، دانشجویان هستند؛ توجه به عقاید و انتظارات آن‌ها و آرایه‌ی بازخورد به ایشان می‌تواند به عنوان یک ابزار قابل قبول در جهت ارزیابی کیفیت مراکز آموزشی در نظر گرفته شود. بررسی میزان رضایت از تحصیل می‌تواند

توجه به کیفیت آموزشی هدف اول مدیران، اساتید و سیاستگذاران در امر سیاست‌گذاری نظام سلامت جامعه است. از این رو دانشگاه‌ها به دنبال تامین نیازها و انتظارات دانشجویان و افزایش میزان رضایت مندی آن‌ها هستند. محققان معتقدند تامین رضایت مندی دانشجویان از عواملی است که در رشد و

۱- کارشناس ارشد پرستاری، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، مربی دانشگاه علوم پزشکی جهرم

۲- دانشجوی کارشناسی هوشبری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم

۳- کارشناس ارشد ایمونولوژی، گروه ایمونولوژی، دانشکده پزشکی، مربی دانشگاه علوم پزشکی جهرم

پایه‌ای برای راهنمایی دانشجویان، و شاخصی برای بهبود عملکردها باشد و میزان موفقیت دانشگاه را نشان دهد. از سوی دیگر بررسی رضایتمندی دانشجویان، در افزایش آگاهی از فرایند آموزشی و کیفیت آن مفید بوده و گویای میزان توجه و علاقه‌ی دانشجویان به یادگیری و آموزش است (۳-۱). عوامل متعددی در رضایتمندی تحصیلی دانشجویان تاثیرگذارند؛ که بعضی عوامل فردی و بعضی دیگر، محیطی هستند. برخی از پژوهشگران خاطر نشان کردند فرهنگ و جو موسسه از عوامل محیطی است که می‌تواند روی رضایت از تحصیل اثر بگذارد (۴). از سوی دیگر جو یادگیری و آموزش از جمله محتوای دوره، روش و شیوه‌های تدریس، بازخورد، حمایت‌ها و شیوه‌های ارزشیابی می‌تواند رضایت دانشجویان از تحصیل را متاثر سازد. علاوه بر این کل برنامه‌ی آموزشی، تیم آموزش و سیستم مدیریت دانشگاه از عواملی است که رضایت یادگیرنده را تحت الشعاع قرار می‌دهد (۵). ویژگی‌های فردی نظیر جنس، قومیت، ناتوانی، سن، اهداف و انتظارات فردی (۸-۶) و همچنین متغیرهای تحصیلی از جمله تعداد افراد کلاس و پایه‌ی تحصیلی نیز از عواملی است که در ایجاد رضایتمندی تحصیلی دانشجویان می‌تواند نقش مهمی داشته باشد (۲) علی‌رغم اهمیت رضایت از تحصیل در دانشجویان، تحقیقات محدودی در ایران و سایر کشورها در رابطه با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی انجام شده است. از جمله در مطالعه‌ی فتاحی و همکاران به نقش آیم‌های خدمت به جامعه پس از فارغ‌التحصیلی، پرستیز اجتماعی و میزان درآمد بر روی رضایتمندی تحصیلی در دانشجویان دندانپزشکی اشاره شده است (۹). در مطالعه‌ی کرمان ساروی و همکاران، تسلط استاد و مشارکت دانشجویان در مباحث درسی از دیدگاه اساتید از اولویت‌های ارزشیابی بوده است (۱۰). صفری و همکاران در مطالعه‌ای از نقش روش تدریس بر میزان رضایتمندی تحصیلی خبر دادند که نشان دهنده‌ی نقش مثبت تدریس به روش مباحثه بر میزان یادگیری و رضایت

دانشجویان است (۱۱). مطالعه‌ی امینی و همکاران حکایت از رابطه‌ی میزان کسب مهارت و رضایتمندی تحصیلی داشت، بدین ترتیب که یادگیری مهارت‌های مهم به میزان کم-به‌علت عدم نظارت اساتید موجب کاهش رضایتمندی تحصیلی آن‌ها می‌شود (۱۲). بررسی دیگر که بر روی ویژگی‌های یک استاد خوب انجام پذیرفت، نشان داد که ارایه‌ی مطالب درسی به‌صورت جذاب، داشتن برنامه ریزی منظم در ارایه‌ی دروس، شوخ طبعی و انعطاف پذیری از ویژگی‌های مهم می‌باشند (۱۳). مطالعه‌ای دیگر پیشنهاد می‌کند که ایجاد تناسب بین آموزش نظری و عملی، استفاده از اساتید با انگیزه، برگزاری منظم برنامه‌های آموزشی، ارتقای مستمر کیفیت آموزشی و نظم و استفاده از وسایل کمک آموزشی می‌تواند تا حد قابل توجهی باعث افزایش رضایت مندی تحصیلی کارورزان از این دوره گردد (۱۴).

همچنین برخی از محققان به نقش احتمالی پیشرفت تحصیلی بر رضایت از تحصیل اشاره نموده اند (۱۵ و ۴). پژوهشگران معتقدند معدل نمرات دانشجو که معیاری از پیشرفت تحصیلی وی است، با رضایت از تحصیل در ارتباط است (۴) و افرادی که رضایت بیشتری از تحصیل داشته‌اند، از معدل بالاتری برخوردار هستند (۱۷، ۱۶). برخی از مطالعات نیز بر این باورند که رضایت از تحصیل با انگیزه، شخصیت، پیشرفت تحصیلی و دستاوردهای حرفه‌ای فرد در ارتباط است (۱۹)، و دانشجویانی که رضایت بیشتری نسبت به تحصیل خود دارند؛ جهت دریافت نمره به‌تر، تلاش بیشتری از خود نشان می‌دهند (۲۱ و ۲۰). این در حالی است که مالین و همکاران بیان کردند رضایت از تسهیلات و امکانات موجود در دانشگاه ارتباطی با معدل فرد ندارد. اما این پژوهشگران نشان داده‌اند که میزان رضایت کلی از دانشگاه با معدل دانشجویان ارتباط معناداری دارد (۲۲). لذا با توجه به نتایج حاصل از مطالعات فوق که عوامل متعددی را به صورت پراکنده در رضایتمندی تحصیلی دانشجویان موثر دانسته‌اند و اینکه میزان ارتباط هر

مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت به صورت کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم، کاملاً مخالفم بود که نمره صفر (کاملاً مخالفم) تا ۴ (کاملاً موافقم) به آن‌ها تعلق گرفت. از این‌رو بعد از توزیع پرسشنامه‌ها بین اساتید و ورود داده‌ها بر اساس نمره‌های هر یک از آیتم‌ها، حداکثر نمره‌ی ممکن در هر بعد به ترتیب در ۳۳ درصد (به عنوان میزان ارتباط کم آن بعد با رضایتمندی تحصیلی)، ۶۶ درصد (به عنوان میزان ارتباط متوسط آن بعد با رضایتمندی تحصیلی) و ۱۰۰ درصد (به عنوان میزان ارتباط زیاد آن بعد با رضایتمندی تحصیلی) ضرب گردید. به این ترتیب امتیازات هر بعد به سه قسمت تقسیم و بر اساس میانگین نظرات اساتید در هر بعد، نظرات در سه بخش کم، متوسط و زیاد در جهت ارتباط با رضایتمندی تحصیلی دسته‌بندی گردید. پرسشنامه‌ی فوق‌الذکر با مطالعه‌ی کتب علمی و مقالات موجود در ارتباط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان تهیه و طرحی گردید و سپس روایی آن توسط ۱۰ تن از اساتید دانشگاه بررسی و اصلاحات مورد نیاز انجام و مورد تایید قرار گرفت. پایایی آن نیز با تکمیل پرسشنامه مذکور توسط ۱۵ نفر از اساتید توسط ضریب آلفای کرونباخ با ضریب آلفای معادل ۰/۹۴ محاسبه و مورد تایید قرار گرفت. تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS 16 و آمار توصیفی و همچنین جهت بررسی ارتباط بین ابعاد مورد بررسی در رضایت تحصیلی دانشجویان و متغیرهای دموگرافیک از آزمون‌های T – Test و Anova استفاده گردید.

یافته‌ها

تعداد ۴۸ نفر از اساتید (۹۶ درصد) پرسشنامه را تکمیل نموده و بازگرداندند. از مجموع اساتید شرکت کننده در پژوهش ۶۰ درصد زن و ۵۹ درصد از گروه پرستاری بودند. سایر مشخصات دموگرافیک واحدهای مورد پژوهش در جدول شماره ۱ آورده شده است.

کدام از عوامل مرتبط با رضایتمندی تحصیلی جهت تلاش و بررسی بیشتر برای تامین یا رفع آن عامل نیز مشخص نشده است و همچنین تحقیقات محدودی که در زمینه‌ی متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی در کشور منتشر شده است، و با در نظر گرفتن تاثیر احتمالی عوامل متعدد بر رضایتمندی تحصیلی دانشجویان (۴)، مطالعه‌ی فوق با هدف تعیین نگرش اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم نسبت به متغیرهای مرتبط با رضایت تحصیلی دانشجویان در سال ۱۳۹۱ انجام گرفت.

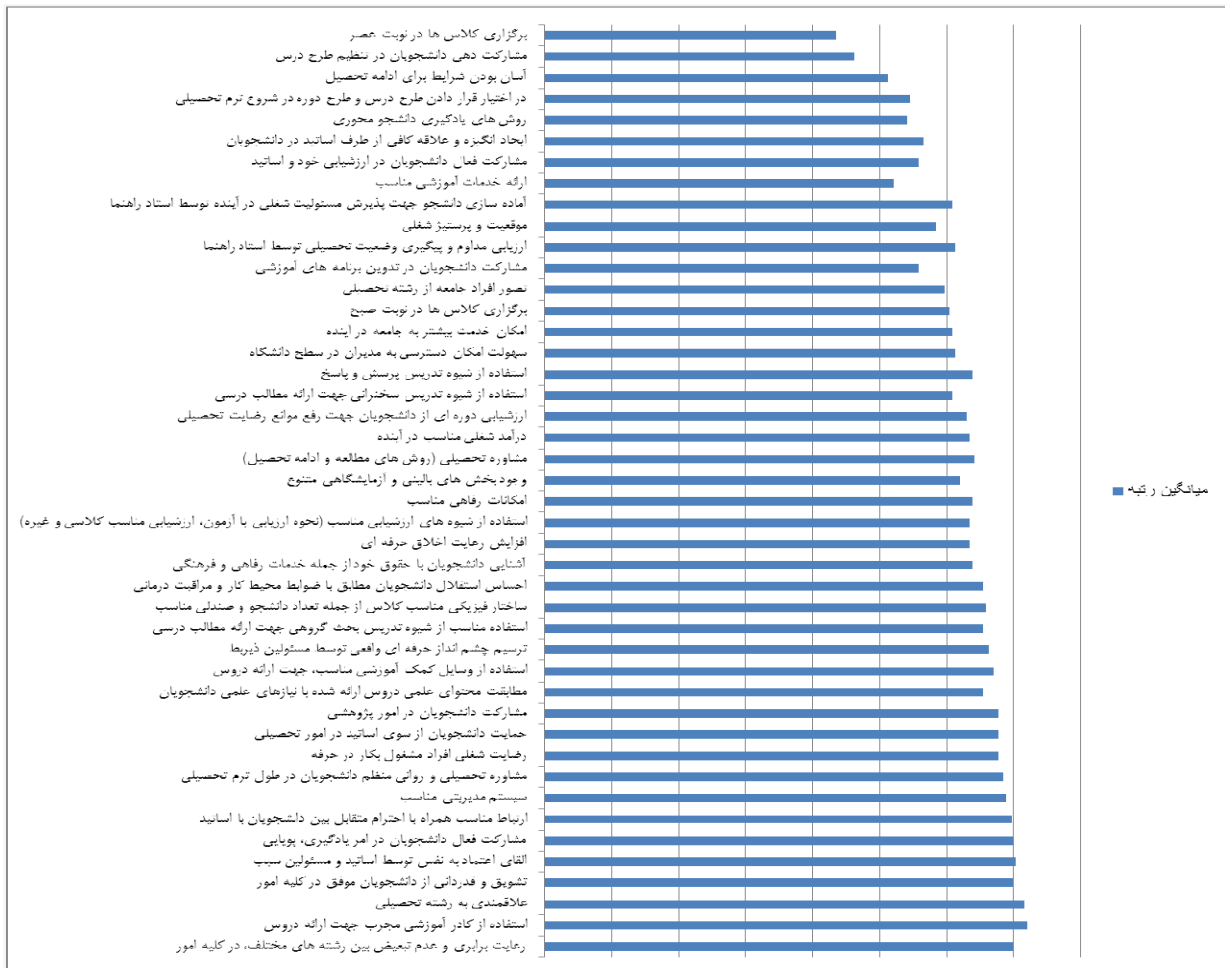
روش بررسی

تحقیق حاضر یک مطالعه‌ی توصیفی-مقطعی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش کلیه‌ی اساتید پرستاری، مامایی و علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی جهرم بودند. محیط پژوهش نیز دانشکده‌ی پرستاری و پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جهرم بود. به این ترتیب پرسشنامه بین اساتید (۵۰ استاد) توزیع و در نهایت ۴۸ پرسشنامه تکمیل و جمع آوری گردید. ابزار جمع آوری اطلاعات مشتمل بر پرسشنامه دو قسمتی شامل: بخش اول سوالاتی در مورد خصوصیات دموگرافیک (جنس، تاهل، پایه‌ی تحصیلی و رشته‌ی تحصیلی) و بخش دوم شامل سوالاتی در ارتباط با متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی بود.

پرسشنامه محقق ساخته ۴۴ سوالاتی متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان شامل ۶ بعد فردی (۴ سوال، حداقل صفر و حداکثر ۱۶ امتیاز)، آموزشی و پژوهشی (۱۸ سوال، حداقل صفر و حداکثر ۷۲ امتیاز)، اخلاقی و روانشناختی (۶ سوال، حداقل صفر و حداکثر ۲۴ امتیاز)، مدیریتی و اداری (۵ سوال، حداقل صفر و حداکثر ۲۰ امتیاز)، امکانات رفاهی و سخت افزاری (۶ سوال، حداقل صفر و حداکثر ۲۴ امتیاز) و شغلی و حرفه‌ای (۵ سوال، حداقل صفر و حداکثر ۲۰ امتیاز) بود (۲۳). پرسشنامه‌ی مذکور براساس

بود. همچنین کمترین عامل موثر در رضایتمندی تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید به ترتیب شامل برگزاری کلاس ها در نوبت عصر ($2/17 \pm 1/2$)، مشارکت دانشجویان در تنظیم طرح درس ($2/31 \pm 1/2$) و شرایط آسان برای ادامه‌ی تحصیل ($2/56 \pm 1/09$) بود (نمودار ۱).

بر اساس یافته های پژوهش متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید به ترتیب شامل استفاده از کادر آموزشی مجرب جهت ارایه‌ی دروس ($3/60 \pm 0/53$)، علاقمندی به رشته‌ی تحصیلی ($3/58 \pm 0/67$) و القای اعتماد به نفس به دانشجویان توسط اساتید و مسوولین ($3/52 \pm 0/73$)

نمودار ۱: میانگین رتبه‌ی متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید

و حرفه ای با $56/3$ درصد (27 نفر) و مدیریتی و اداری با $52/1$ درصد (25 نفر) بودند (جدول ۲). همچنین میزان ارتباط هر کدام از ابعاد مورد بررسی در رضایتمندی تحصیلی دانشجویان بر حسب متغیرهای دموگرافیک (جنس، رشته‌ی تحصیلی، پایه‌ی تحصیلی و

بر اساس نتایج پژوهش مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی از دیدگاه اساتید به ترتیب شامل ابعاد اخلاقی و روانشناختی با $93/8$ درصد (45 نفر)، آموزشی و پژوهشی با $88/4$ درصد (42 نفر)، فردی با $85/4$ درصد (41 نفر)، رفاهی و سخت افزاری با $60/4$ درصد (29 نفر)، شغلی

تحصیلی ارتباط معنی داری مشاهده شد، در صورتی که بین سایر ابعاد مورد بررسی مرتبط با رضایت‌مندی تحصیلی دانشجویان و متغیرهای رشته و پایه‌ی تحصیلی ارتباط معنی داری مشاهده نشد (جدول ۳).

وضعیت تاهل) در جدول ۳ آورده شده است. نتایج مطالعه نشان داد که بین ابعاد مورد بررسی در رضایت‌مندی تحصیلی دانشجویان و متغیرهای جنس و وضعیت تاهل ارتباط معنی‌داری وجود ندارد. همچنین براساس یافته‌ها بین بعد آموزشی و پژوهشی و متغیرهای رشته و پایه‌ی

جدول ۱: مشخصات دموگرافیک واحدهای مورد پژوهش

مشخصات دموگرافیک		تعداد	درصد
جنس	مرد	۱۹	۴۰
	زن	۲۹	۶۰
رشته‌ی تحصیلی	پرستاری	۲۸	۵۹
	مامایی	۵	۱۰
	علوم پایه	۱۵	۳۱
پایه‌ی تحصیلی	مربی	۳۶	۷۵
	استادیار	۱۲	۲۵
وضعیت تاهل	مجرد	۲۲	۴۶
	متاهل	۲۶	۵۴

جدول ۲: میزان ارتباط حیطه‌های مختلف مورد بررسی با رضایت‌مندی تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید (بر حسب درصد)

میزان ارتباط ابعاد با رضایت‌مندی ابعاد مورد بررسی	کم		متوسط		زیاد	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
فردی	-	-	۷	۱۴/۶	۴۱	۸۵/۴
آموزشی و پژوهشی	-	-	۶	۱۴/۶	۴۲	۸۸/۴
اخلاقی و روانشناختی	-	-	۳	۶/۳	۴۵	۹۳/۸
مدیریتی و اداری	-	-	۲۳	۴۷/۹	۲۵	۵۲/۱
رفاهی و سخت افزاری	-	-	۱۹	۳۹/۶	۲۹	۶۰/۴
شغلی و حرفه‌ای	-	-	۲۱	۴۳/۸	۲۷	۵۶/۳

جدول ۳: بررسی ارتباط بین ابعاد مختلف موثر در رضایتمندی تحصیلی با متغیرهای دموگرافیک

استادیار	مربی	علوم پایه	مامایی	پرستاری	متاهل	مجرد	زن	مرد	دموگرافیک
Independent Samples Test	One way Anova		Independent Samples Test		Independent Samples Test		Independent Samples Test		ابعاد
P = ۰/۶	P = ۰/۹		P = ۰/۲		P = ۰/۱		P = ۰/۱		فردی
P = ۰/۰۳	P = ۰/۰۰۲		P = ۰/۷		P = ۰/۷		P = ۰/۷		آموزشی و پژوهشی
P = 0/5	P = ۰/۲		P = ۰/۰۸		P = ۰/۶		P = ۰/۶		اخلاقی و روانشناختی
P = ۰/۲	P = ۰/۷		P = ۰/۷		P = ۰/۰۹		P = ۰/۰۹		مدیریتی و اداری
P = ۰/۷	P = ۰/۴		P = ۰/۱		P = ۰/۰۷		P = ۰/۰۷		رفاهی و سخت افزاری
P = ۰/۷	P = ۰/۲		P = ۰/۰۷		P = ۰/۱		P = ۰/۱		شغلی و حرفه ای

بحث

و همکاران نیز مهم‌ترین ویژگی استاد از دیدگاه اساتید، تسلط استاد در درس مورد تدریس بود (۱۳) که با یافته‌ی مطالعه‌ی حاضر همخوانی دارد. گیلپی در این مورد می‌نویسد عدم تسلط به محتوای آموزش از جمله عواملی است که اعتماد به نفس را در مدرس می‌کاهد و داشتن دانش و تجربه استاد در یاد دهی مطالب از خصوصیات مهم است (۲۵). یافته‌های مطالعه‌ی کرمان ساروی و همکاران نشان داد که اساتید و دانشجویان تسلط بر موضوع درس داشتن علم و تجربه استاد را از اولویت‌های مهارت‌های تدریس مطرح نموده و تسلط بر محتوا و موضوع را از مهم‌ترین ویژگی‌های معلم می‌دانستند (۱۰). لذا از آنجایی که کادر آموزشی در تمام سطوح عمده ترین نقش را در هماهنگ نمودن نیازهای روز افزون جامعه و دانشجویان بر عهده دارند، ایجاب می‌نماید که کادر آموزشی مورد استفاده جهت افزایش رضایتمندی تحصیلی و کیفیت یادگیری دانشجویان، مجرب، دارای بار علمی بالا و وجدان مسوولیت پذیر باشند (۱۳). دومین عامل مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید علاقمندی به رشته‌ی تحصیلی می‌باشد. مطالعات نشان داده اند که میزان مشروط

در این مطالعه‌ی توصیفی-مقطعی که با هدف تعیین نگرش اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم نسبت به متغیرهای مرتبط با رضایت تحصیلی انجام گرفت، نتایج نشان داد که مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی از دیدگاه اساتید به ترتیب شامل استفاده از کادر آموزشی مجرب جهت ارایه‌ی دروس، علاقمندی به رشته‌ی تحصیلی و القای اعتماد به نفس به دانشجویان توسط اساتید و مسوولین می‌باشد که به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را از نظر بیشترین ارتباط با رضایتمندی تحصیلی کسب کردند. بنابراین بر اساس نتایج این پژوهش از دیدگاه اساتید، مهم‌ترین متغیر مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان استفاده از کادر آموزشی مجرب جهت ارایه‌ی دروس می‌باشد. کادر آموزشی مجرب نه تنها متخصص مسایل آموزشی بلکه الگو و راهنمای فراگیران، مشاور و مشکل گشای دانشجویان می باشند (۱۳). در مطالعه‌ی صفدری و همکاران مدرسین و دانشجویان نقش استفاده از اساتید مجرب را برای تدریس دروس در پیشرفت تحصیلی دانشجویان خیلی پررنگ دانسته اند (۲۴). در مطالعه‌ی گشمرد

عواملی که از دیدگاه اساتید ارتباط کمتری با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان داشتند، به ترتیب شامل برگزاری کلاس‌ها در نوبت عصر، مشارکت دانشجویان در تنظیم طرح درس و شرایط آسان برای ادامه‌ی تحصیل می‌باشد که به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را از نظر کمترین ارتباط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان، کسب کردند. معمولاً از آنجایی که بیشترین بازده یادگیری و فعالیت در نوبت زمانی صبح می‌باشد تمایل کمتری برای برگزاری کلاس در نوبت عصر هم برای دانشجویان و هم برای اساتید وجود دارد و طبیعتاً برگزاری کلاس در زمانی از روز که تمایل کمتری برای آن وجود دارد نیز ارتباط کمتری با رضایتمندی تحصیلی خواهد داشت. دومین عامل که از نظر اساتید ارتباط کمتری با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان داشت، مشارکت دانشجویان در تنظیم طرح درس بود. علی‌رغم اینکه انتظار می‌رود اگر دانشجویان در تنظیم طرح درس و تعیین موضوعات برای تدریس با اساتید خود مشارکت داشته باشند، رضایتمندی تحصیلی بیشتری نشان خواهند داد. اما در مطالعه‌ی حاضر بر اساس دیدگاه اساتید مشارکت دانشجویان در تنظیم طرح درس نمی‌تواند با رضایتمندی تحصیلی آن‌ها ارتباط مستقیمی داشته باشد که می‌تواند از یافته‌های جالب توجه و قابل تامل مطالعه‌ی فوق باشد. سومین عامل که از نظر اساتید ارتباط کمتری با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان داشت، شرایط آسان جهت ادامه‌ی تحصیل برای دانشجویان بود.

بر اساس یافته‌های مطالعه، بعد اخلاقی و روانشناختی به عنوان مهم‌ترین بعد مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید شناخته شد. بهداشت روانی از مهم‌ترین مسایل جمعیت‌های مختلف، به‌خصوص جمعیت دانشجویی بوده که خود به تنهایی می‌تواند زمینه‌ی پیشرفت و یا افت تحصیلی را برای دانشجویان ایجاد کند. نکته‌ی قابل توجه این‌که دانشجویان به‌دلیل تحصیل در دانشگاه و انتظارات بیشتر جامعه از آن‌ها و به علت دور بودن از محیط

شدن در دانشجویانی که رضایت کمتری از رشته‌ی تحصیلی خود دارند، بیشتر است (۲۶). بین میزان رضایت از رشته‌ی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان ارتباط وجود دارد. با توجه به اینکه علاقمندی و رضایت از رشته‌ی تحصیلی یکی از مهم‌ترین عوامل موثر در امر آموزش و موفقیت دانشجویان است، و از طرفی با توجه به حساسیت شغلی بسیار بالای گروه‌های علوم پزشکی به دلیل ارتباط مستقیم با جان انسان‌ها و سلامتی جامعه که ایجاب می‌نماید متقاضیان اشتغال در این گروه علاقه به وفوری به رشته‌ی حرفه‌ای خود داشته باشند، لذا توجه به این موضوع باید در صدر اولویت‌های برنامه‌ریزی آموزشی قرار گیرد (۲۷). سومین عامل مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید القای اعتماد به نفس به دانشجویان توسط اساتید و مسوولین می‌باشد. به این معنی که اگر اساتید و مسوولین از روش‌های مختلف جهت تقویت اعتماد به نفس در دانشجویان بهره ببرند به‌طوری که دانشجویان از خودشان احساس رضایت داشته باشند، رضایتمندی تحصیلی و به دنبال آن پیشرفت تحصیلی و موفقیت حرفه‌ای نیز بهبود خواهد یافت. از جمله نتایج مطالعه‌ای که در دبیرستان‌های تهران روی ۱۳۱۴ دانش‌آموز انجام گرفت، نشان داد که مفهوم از خود و اعتماد به نفس با یکدیگر ارتباط داشته و ضمناً هر دو تاثیر مثبت و مشخصی بر رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دارند (۲۸). هر چند برخی متخصصین رابطه بین این دو را مورد تردید قرار داده‌اند، اما گروهی بیان می‌کنند که اعتماد به نفس منجر به تلاش بیشتر برای رسیدن به استاندارد بالاتر و پیشرفت و رضایتمندی تحصیلی بیشتر می‌گردد. به‌طوری که احتمالاً می‌توان برای افزایش رضایتمندی تحصیلی و همین‌طور پیشرفت تحصیلی از روش‌های تقویت اعتماد به نفس بهره برد. بنابراین توجه به عواملی از جمله اعتماد به نفس دانشجو که منجر به رضایتمندی تحصیلی شده و مانع از نارضایتی از تحصیل می‌شود از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (۲۹).

مطابقت دارد. از محدودیت مطالعه‌ی حاضر حجم نمونه کم می باشد و اینکه این مطالعه محدود به نگرش اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم می باشد، لذا در تعمیم پذیری نتایج باید احتیاط نمود و توصیه می شود مطالعاتی در دانشگاه های مختلف و با حجم نمونه بزرگتر انجام و مقایسه صورت گیرد.

نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که بعد اخلاقی و روانشناختی مهم ترین بعد مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان می باشد. لذا با توجه به تاثیر سلامت روانی و اخلاقی دانشجویان بر زندگی اجتماعی، فردی و به خصوص رضایتمندی تحصیلی آن ها و اینکه از نظرات اساتید در این مطالعه نیز به عنوان مهم ترین بعد مرتبط با رضایت تحصیلی شناخته شد، بنابراین توجه ویژه به ابعاد اخلاقی و روانشناختی دانشجویان از طرف مسوولین دانشگاه ها توصیه می شود.

تقدیر و تشکر

این مقاله نتیجه‌ی طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی جهرم می باشد. از کلیه اساتید مشارکت کننده در مطالعه که ما را در انجام این طرح یاری فرمودند و همچنین معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی جهرم جهت حمایت مالی طرح حاضر تشکر و قدردانی می گردد.

Reference

1. Baykal U, Sokmen S, Korkmaz S, Akgun E. Determining student satisfaction in a nursing college. *Nurse Educ Today*. 2005; 25: 255–262.
2. Ansari EW, Oskrochi R. What matters most? Predictors of student satisfaction in public health

خانواده و تحمل زندگی اجتماعی جدید و لزوم تطابق با فشارهای ناشی از مشکلات تحصیلی و با توجه به دشوار بودن دروس می توانند در معرض اختلالات روانی مثل افسردگی، شکایات جسمانی، کاهش عملکرد اجتماعی و بروز اضطراب های شدید قرار گیرند که این خود می تواند موجب افت تحصیلی و رضایت مندی، بروز تنش های فردی و اجتماعی، مشکلات ارتباطی در محیط دانشگاه و عدم شکوفایی استعدادها گردند. و از آنجا که سلامت روانی نقش عمده ای در کارکرد در تمام زمینه های فردی، خانوادگی و اجتماعی دارد (۳۰)، از دیدگاه اساتید نیز به عنوان مهم ترین بعد مرتبط با رضایت مندی تحصیلی دانشجویان عنوان گردید. همچنین نتایج مطالعه نشان داد که بین متغیرهای مرتبط با رضایتمندی تحصیلی دانشجویان و متغیرهای دموگرافیک (جنس، رشته، پایه و وضعیت تاهل) ارتباط معنی داری وجود ندارد. در صورتی که بین ابعاد آموزشی و پژوهشی و متغیرهای رشته و پایه تحصیلی ارتباط معنی داری مشاهده شد. در مطالعه ای ادراکی و همکاران بین رضایت از تحصیل با جنس و وضعیت تاهل تفاوت آماری معنی داری وجود نداشت (۳۱) که با نتایج مطالعه ای حاضر مطابقت دارد. همچنین در مطالعه ای ادراکی و همکاران بین رضایتمندی تحصیلی در پایه های مختلف تحصیلی تفاوت آماری معنی داری وجود داشت (۳۱) که با نتایج مطالعه ای حاضر که در بعد آموزشی و پژوهشی بین پایه های مختلف تحصیلی ارتباط معنی داری وجود دارد،

educational courses. *Public Health*. 2006; 120: 462–473.

3. Ansari EW. student nurse satisfaction levels with their course: Part 2-effect of academic variables. *Nurse Educ Today*. 2002; 22:171–180.

4. Umbach DP, Porter RS. How do academic department impact student satisfaction. *Research in Higher Education*. 2002; 43(2): 209-234.
5. Ansari EW, Oskrochi R. What really' affects health professions students satisfaction with their educational experience? Implications for practice & research. *Nurse Educ Today*. 2004; 24: 644-655.
6. Gravener PA. Promoting active learning in large lecture classes. *Nurse Educ*. 1997; 22(3): 21-26.
7. Rhodes RS, Davis DC, Odom BC. Challenges and rewards of educating a profoundly deaf student. *Nurse Educ*. 1999; 24 (3): 48-51.
8. Kinsella FE, Willaims WR, Green BF. Student nurse satisfaction: implications for the common foundation programme. *Nurse Educ Today*. 1999; 19: 323-333.
9. Fattahi Z , Javadi Y , Nakhaei N. A survey on dentistry students' satisfaction with their discipline and some of the related factors. *Strides in Development of Medical Education*. 2004; 1 (1): 32 - 40. Persian
10. Kerman Saravi F, Navidian A, Navabi Rigi ShD. Nursing student and teachers' viewpoints toward priorities in teachers evaluation. *Iran Journal of Nursing*. 2011; 24 (72): 18 - 28.
11. Safari M, Yazdanpanah B, Ghafarian H, Yazdanpanah SH. Comparing the effect of lecture and discussion methods on students` learning and satisfaction. *Iranian Journal of Medical Education*. 2011; 11 (1): 59 - 64. Persian
12. Amini M, Rezaei R, Saber M. Evaluation of the attitude of first-year medical students of the Shiraz University of Medical Sciences toward the course and that future in 1380. *Iranian Journal of Medical Education*. 2002; 7: 18. Persian
13. Gashmard R, Moaetamed N, Vahedparast H. Faculty members' and students' veiwpoints on characteristics of a good university teacher in Boushehr University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*. 2007; 6 (1): 48 - 57. Persian
14. Ala A, Rajaei R. Interns' satisfaction rate from educational status of emergency ward in Emam Reza Hospital of Tabriz during academic years of 2007-2008]. *Iranian Journal of Medical Education*. 2010; 10 (3): 238-245. Persian
15. Karemera D, Reuben L, & Shillah M. The effects of academic environment and background characteristics on student satisfaction and performance; the case of South Carolina State University's School of Business. *Coll Stud J*. 2003; 37(2): 298.
16. Lavin DE. The prediction of academic performance. New York: Russell Sage Foundation; 1965.
17. Keup J R. Promoting new-student success: Assessing academic development and achievement among first-year students. *New Directions for Student Services*. 2006; 114: 27-46.
18. Elliott K, Shin D. Student satisfaction: An alternative approach to assessing this important concept. *Journal of Higher Education*. 2002;

23:197-209.

19. Pace R. Achievement and quality of student effort. In Tomlinson R, Walberg H (Eds). Academic work and educational excellence: Raising student productivity. Berkeley: McCutchan Publishing Corp; 1986: 292-295.

20- Bean J. Dropouts and turnover: The synthesis and test of a casual model of student attrition. *Research in Higher Education*. 1980; 12: 155-187.

21. Bean J, Bradley R. Untangling the satisfaction performance relationship for college students. *Journal of Higher Education*. 1986; 57: 393-412.

22. Malin J, Bray J, Dougherty T, Skinner K. Factors affecting the performance and satisfaction of men and women attending college. *Research in Higher Education*. 1980; 13: 15-129.

23. Refahi SAA, Shamsi A, Ebadi A, Saeed Y, Moradi A. Comparison of military and civilian life style of people with hypertension. *Journal of Health Promotion Management*. 2012; 1(4): 43 – 50.

24. Safdari F, Delaram M, Parvin N, Kheiri S, Froozandeh N, Kazemian A. [The viewpoints of students and educators, in faculty of nursing and midwifery of Shahrekord University of Medical Sciences, about the effective factors in academic improvement of students, 2004]. *J Shahrekord Univ Med Sci*. 2007; 9 (3): 71-77. Persian

25. Gillespie M. Student-teacher connection: a place of possibility. *J Adv Nurs*. 2005; 52(2): 211-9.

26. Motlagh M, Elhampour H, Shakurnia A. factors affecting students' academic failure in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences in 2005. *IJME*. 2008; 8(1): 91-99. [Persian]

27. Behnampour N, Heshmati H, Rahimi S. A survey on paramedical and health students' satisfaction with their discipline and some of the related factors. *IJME*. 2012; 12 (8) :616-18.

28. Fathi Ashtiani A. Evaluation of the characteristics features of adolescents and its relationship to academic achievement. *Kowsar Medical Journal*. 1998; 3 (3): 91 – 95. Persian

29. Hosseini M, Dejkam M, Mirlashari J. [Correlation between academic achievement and self-esteem in rehabilitation students in Tehran University of Social Welfare & Rehabilitation. *Iranian Journal of Medical Education* .2007; 7 (1): 137 – 141. Persian

30. Moghadasi J, Mardani A, Nikfarjam M. The effect of consultation strategies on psychological problems decrease of sharekord university of medical science new entrance students. *J Shahrekord Univ Med Sci*. 2005; 7(2): 35 – 42. Persian

31. Edraki M, Rambod M, Abdoli R. The relationship between nursing students' educational satisfaction and their academic success. *Iranian Journal of Medical Education*. 2011; 11 (1): 32 – 40. Persian

Evaluation of Jahrom University of Medical Sciences Teachers' Attitude toward Variables Related to Students' Academic Satisfaction

Dehghani A¹, Mehboodi L², Zarei Z², Farokhabadi F², Benrazighabesh A², Baharlou R³

¹DepT. of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran

² School of Nursing and Midwifery, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran

³DepT. of immunology, School of Nursing and Midwifery, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran

Corresponding Author : Baharlou R, DepT. of immunology, School of Nursing and Midwifery, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran

Email: baharlou@yahoo.com

Received: 5 Aug 2013   **Accepted**: 22 Dec 2013

Background and Objective: Education quality is the first goal of administrators, teachers and policy makers in health care system. Hence, universities try to meet the needs and expectations of students. This study aimed to determine Jahrom University of Medical Sciences teachers' attitude toward variables related to students' academic satisfaction in 1391.

Materials and Methods: This descriptive cross-sectional study was conducted with partnership of 48 teachers. Data gathering tool was a researcher-made questionnaire with 44 questions that surveyed academic satisfaction factors in six dimensions: individual, educational, ethical, managerial, professional, and welfare. SPSS 16 and correlational tests were used for data analysis.

Results: The most important variables related to academic satisfaction according to the teachers were qualified teaching staff, interest in the field and instilling confidence in students by teachers and administrators. The results showed that there was a significant difference between educational and research dimension, and discipline and basic variables ($p < 0.05$). In other cases, there was no significant difference ($p > 0.05$).

Conclusion: Based on the study results, the most important variables related to students' academic satisfaction are moral and psychological dimensions. Hence, more attention to moral and psychological areas is recommended.

Keywords: *Academic satisfaction, Teachers, Students, Attitude*